

Sygn. akt II PK 199/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa A. W.
przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno - Handlowo-Uslugowemu K. [...] Sp. z o.o.
w S.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 27 stycznia 2015 r., sygn. akt III Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 27 stycznia 2015 r. oddalił apelację skarżącego powoda A. W. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z 16 września 2014 r., którym oddalano jego powództwo o ustalenie stosunku pracy z pozwanym Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Handlowo-Uslugowym K. [...] sp. z o.o. w S.. Spór obejmował sześć umów o dzieło od 1 maja do 31 października 2011 r. Zobowiązanie polegało na składaniu kartonów i pakowaniu produktów. Wykonawcy pracowali w grupach. Sąd Rejonowy stwierdził, że ustalenia nie dają podstaw do

przyjęcia stosunku pracy. Brak było zależności właściwej dla stosunku pracy, w tym podporządkowania pracodawcy. Ryzyko nieprawidłowego wykonania pracy obciążało wykonawców. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia apelacji wskazał, że Sąd pierwszej instancji z dużą dokładnością ustalił stan faktyczny. Powód oraz inni pracownicy sami decydowali o organizowaniu się w grupy, w ramach których mieli wspólnie pracować. Pozwany nie uczestniczył w tych uzgodnieniach, nie wydelał odpowiednich stanowisk pracy. Zatrudnieni sami dokonywali zmiany stanowiska w ramach grupy. Wykonywanie pracy w ramach własnych uzgodnień bez konsultacji z pozwanym nie jest możliwe w przypadku nawiązania stosunku pracy – art. 22 k.p. Powód nie miał ściśle określonych dni ani godzin pracy. Do pracy przychodził tylko, gdy pozwany otrzymał odpowiednie zlecenie. Praca wykonywana tylko w określonym czasie, nie była pracą wykonywaną ciągle. Istota stosunku pracy polega na świadczeniu pracy osobiście i w sposób ciągły, powtarzający się, na rzecz i pod kierownictwem drugiego podmiotu. Brak chociażby jednej z przesłanek stosunku pracy, w przypadku powoda osobistego świadczenia pracy w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę decyduje o odmowie uznania stosunku pracy. Powód świadomie świadczył pracę w oparciu o umowy cywilnoprawne. Kontrola przez pozwanego wykonywanych prac przez grupę, która sklejała kartoniki nie wyczerpywała pojęcia prawnego wykonywania pracy pod kierownictwem pozwanego. Zakres podporządkowania był charakterystyczny dla stosunków cywilnoprawnych, ponieważ członkowie grupy sami organizowali swój czas, samodzielnie dokonując podziału czynności i realizując wykonanie robót. Duża swoboda i samodzielność pracujących w organizowaniu pracy, brak określonych dni oraz godzin, w których powód miał świadczyć pracę wraz z innymi, brak ścisłego kierownictwa ze strony pozwanego, wskazywały na minimalne nasilenie cech charakterystycznych dla stosunków pracy. Prawidłowym jest przyjęcie, że powód wykonywał zatrudnienie w ramach umów cywilnoprawnych.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie art. 22 § 1 k.p. przez błędną wykładnię i uznanie, iż z pozwanym łączył go stosunek cywilnoprawny, pomimo iż zatrudnienie wypełniało wszystkie cechy stosunku pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż „jest oczywiście uzasadniona,

ponieważ Sąd odwoławczy nie spełniając swojej funkcji procesowej wydał zaskarżone orzeczenie z oczywistą obrazą prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 22 k.p. w sprawie, co spowodowało uznanie, iż powód wykonywał zatrudnienie w ramach umów cywilnoprawnych, pomimo, iż w sferze stosunków faktycznych jak i prawnych strony łączył stosunek pracy”.

Pozwany wniosł o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy kasacyjnej i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżący nie zarzuca naruszenia prawa procesowego, dlatego w ocenie podstawy przedsądu wiążą ustalenia faktyczne, na których oparto wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Po wtóre wniosek bazuje na argumentacji podstawy kasacyjnej, co nie jest prawidłowe, gdyż podstawa przedsądu stanowi element skargi odrębny od podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Podstawa kasacyjna ani jej uzasadnienie nie zastępują podstawy przedsądu. Podstawa przedsądu powinna samodzielnie, czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych, wskazać i wykazać takie naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. O ile zasadna podstawa kasacyjna uzasadnia uwzględnienie skargi (*a contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.), to w podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma kwalifikowana zasadność – oczywista zasadność skargi.

Analiza podstawy przedsądu takiej oczywistości nie potwierdza. Prawo materialne może być naruszone przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Tak ocenia się zasadność podstawy kasacyjnej w zakresie zarzutów materialnych (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc tym bardziej jest to uprawnione w odniesieniu do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wniosek zarzuca

błędą wykładnię art. 22 k.p. Nie można podzielić tego zarzutu, wszak Sąd wskazał w uzasadnieniu w pierwszej kolejności właśnie na treść stosunku pracy i dalej na jego elementy istotne. W wykładni prawa niektóre elementy stosunku pracy mogą być w pewien sposób akcentowane, w szczególności w zależności od rodzaju pracy i stanowiska, np. kwestia podporządkowania. Nie prowadzi to jednak do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi, zwłaszcza, że Sąd nie przedstawił błędnej wykładni podporządkowania. Ważniejsze jest to, że nie ustalił podporządkowania. Jest to kwestia faktyczna, której zarzut materialny nie może podważyć (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych przyczyn negatywna jest również ocena dalszej części zarzutu wniosku, tj. że art. 22 k.p. został naruszony przez „uznanie, iż powód wykonywał zatrudnienie w ramach umów cywilnoprawnych, pomimo, iż w sferze stosunków faktycznych i prawnych strony łączył stosunek pracy”. To „uznanie”, to w istocie zarzut „niewłaściwego zastosowania” art. 22 k.p., bo tylko w ten sposób prawo materialne może być naruszone (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Tu zaś decydują ustalenia stanu faktycznego. Wynika z nich szereg sytuacji, które wcale oczywiście nie przemawiały na rzecz stosunku pracy. Sąd wymienił te okoliczności. Także w aspekcie, że to nie nazwa umowy decyduje, lecz tylko praca w zależności właściwej dla stosunku pracy. Prócz tego jest jeszcze wola stron, bez której stosunek pracy nie powstaje. Takiej woli nie ustalono (art. 11 k.p.). Czyli samo wykonywanie określonych zadań czy zależność ekonomiczna od zlecającego (dającego) pracę nie zawsze wystarcza do stwierdzenia stosunku pracy, a w tym przypadku, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 2 (stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę) rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.